

Rovaniemi

Perusopetuksen järjestämisperiaatteet

Rovaniemen opetustoimi

**Järjestämisen periaatteet
päivitetään viiden vuoden välein.**

TYÖRYHMÄ VUONNA 2016

Alaraudanjoki Leila	koulutusjohtaja
Alikoski Maarit	asukasiamies
Juotasniemi Janne	taluspäällikkö
Kartimo Petteri	TVT-vastaava
Palo Anna-Maria	koulutussuunnittelija
Pöykiöniemi Mervi	IP-koordinaattori
Virkkunen Hannu	rehtori
Vuorisalo Mari	rehtori
Vähäaho Irmeli	erityis- ja maahan- muuttajaopetuksen koordinaattori

Kannen kuvat:

- Rovaniemen kaupunki / Laaksomies Jouni
- Alvar Aalto, Poronsarvikaava 1945

Sisältö

I.	YHTENÄINEN PERUSKOULU JA MONIPUOLISET OPPIMISYMPÄRISTÖT.....	7
1)	Kouluverkko.....	7
2)	Oppimisympäristöjen turvallisuus.....	8
3)	Opiskelu- ja opetusvälineet sekä oppimateriaalit.....	8
4)	Tieto- ja viestintäteknikka.....	8
II.	OPETUSJÄRJESTELYT JA OPETUS.....	9
1)	Oppilassijoittelu.....	9
2)	Kuljetukset.....	9
3)	Luokan / ryhmän koko.....	11
4)	Eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetus.....	12
5)	Opetustunnit ja tuntikehys.....	13
6)	A2 -kieli.....	13
III.	OPPIMISEN, KASVUN JA HYVINVOINNIN TUKI.....	15
1)	Yleinen, tehostettu ja erityinen tuki.....	15
2)	Oppilas- ja terveydenhuoltopalvelut.....	15
3)	Iltapäivätoiminta.....	16
4)	Kerhotoiminta.....	16
5)	Yhteistyö kodin kanssa sekä osallisuus ja vaikuttaminen.....	16
IV.	KEHYSTEKIJÖITÄ.....	17
1)	Taloudellisuus.....	17
2)	Arviointi.....	17
3)	Henkilöstö.....	18
4)	Johtaminen.....	18

PERUSOPETUKSEN JÄRJESTÄMISPERIAATTEET

Rovaniemen kaupunkistrategiassa on määritelty strategiset painotukset vuoteen 2030 saakka. Strategian toteuttaminen perustuu arvoihin, joiden pohjalta toimitaan osallisuutta, luovuutta ja turvallisuutta edistäen. Opetustoimi tukee omassa toiminnassaan vision ja menestystekijöiden onnistumista.

Perusopetuksen järjestämisperiaatteet nojautuvat Rovaniemen kaupunginvaltuuston hyväksymiin palvelujen järjestämisen yleisiin sekä lähialveluperiaatteisiin (15.6.2015).

Opetuspalveluiden toiminta perustuu strategiseen tulosohjausmalliin, jossa II-tason sopimusosapuolia ovat koulutuslautakunta ja vapaa-ajanlautakunta sekä palvelualueet.

Koulutuslautakunta päättää perusopetuksen palveluverkosta, opetussuunnitelmasta sekä talouskehyksestä ja vastaa palveluiden laadusta.

ASUKKAAT JA YRITYKSET

1. Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
2. Yritysten ja Rovaniemen alueen kilpailukyvyn ja elinvoiman vahvistaminen

Koulupalvelukeskus järjestää palvelut joko omana toimintana tai hankkimalla ne edelleen muilta toimijoilta. Koulupalvelukeskus mahdollistaa yksilöllisen ja yhteisöllisen oppimisen turvallisessa, modernissa ja osallistavassa oppimisympäristössä sekä tukee asiakkaita oppimisen, kasvun ja yhteisöllisyyden haasteissa.

Opetuspalveluiden toimintaa kehitetään hallinto-organisaation ja koulupalvelukeskuksen yhteistyönä. Strategisella tulosohjausasiakirjalla sovitaan kaupunginhallituksen strategisen tulosohjauksen I-tason sopimuksen mukaisten tavoitteiden ja niihin liittyvien toimenpiteiden toteuttamisesta ja resurssien käytöstä.

Perusopetus lukuina

- oppilaita 5500
- koulualueita 4
- 1.-6. –luokkien kouluja 16
- 7.-9. –luokkien kouluja 1
- 1.-9. –luokkien kouluja 6
- sairaalakoulu
-

IP -toiminnassa 545

- opettajia 435
- ryhmäkoko ka. 19,7
- jatko-opintoihin sijoittuminen 99 %

HENKILÖSTÖ

Yhtenäinen oppimispolku

Perusopetus on kokonaisuus, jossa oppilaille muodostuu eheä, turvallinen ja yhtenäinen oppimispolku koko perusopetuksen ajaksi. Kouluverkkoamme kehitetään perustamalla yhtenäisiä peruskouluja ja varhaiskasvatuksen sekä II-asteen kanssa tehtävällä tiiviillä yhteistyöllä rakennetaan yhtenäistä ketjua koko opinpolulle.

Oppija saa kouluissamme opetussuunnitelman mukaiset valmiudet. Tavoitteenamme on, että oppimistulokset ovat yli valtakunnallisen keskiarvon ja kaikki oppilaat siirtyvät jatko-opintoihin. Tarjomme lapsille ja nuorille laadukkaat ja monipuoliset oppimisympäristöt, joissa jokainen voi opiskella omien oppimisedellytystensä mukaisesti.

Ennaltaehkäisevällä työotteella, varhaisella avoimella ja monitoimijaisella työllä edistämme hyvinvointia. Alueellinen lähikouluajattelu, inklusiivisuuteen pyrkivä kasvatusta ja opetus sekä vahva kasvatuskumppanuus ovat kasvun, oppimisen sekä koulunkäynnin tuen kivijalka. Toimintakulttuurimme on oppilaiden osallisuutta ja aktiivisuutta lisäävä.

Perusopetuksen järjestämisen periaatteet

Järjestämisen periaatteilla luodaan opetustoimen viitekehys ja määritetään laatua. Periaatteet hyväksytään viideksi vuodeksi kerrallaan ja niiden toteutumista seurataan tulosohjausasiakirjaan kirjattavilla arviointikohteilla. Järjestämisen periaatteet on rakennettu kaupunkistrategian linjausten ja valtakunnallisten perusopetuksen laatuksiteereiden suositusten pohjalta.

Sen lisäksi mitä perusopetuslaissa ja -asetuksessa säädetään, noudatetaan Rovaniemen kaupungissa seuraavia perusopetuksen järjestämistä koskevia periaatteita:

Rovaniemen strategiset painotukset vuoteen 2030

I. YHTENÄINEN PERUSKOULU JA MONIPUOLISET OPPIMISYMPÄRISTÖT

Perusopetuksen järjestämisen lähtökohtana on, että perusopetus on kokonaisuus, jossa oppilaalle turvataan yhtenäinen ja johdonmukaisesti etenevä oppimispolku esiopetuksesta peruskoulun loppuun saakka. Perusopetus on opetussuunnitelmallisesti yhtenäistä riippumatta siitä, millaisissa hallinnollisissa yksiköissä opetus järjestetään.

Oppimisympäristöjen tulee tukea oppilaiden kasvua, oppimista ja terveyttä sekä olla turvallisia ja turvata parhaat mahdolliset oppimistulokset. Laadukkailla ja monipuolisilla oppimisympäristöillä edistetään oppilaiden luovuutta, sosiaalisia taitoja, innovatiivisuutta ja ongelmanratkaisukykyä sekä kehitetään tiedonhallinnan taitoja. Kestävän kehityksen eri ulottuvuuksilla (ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen) luodaan hyvinvointia turvallisessa, osallisuutta edistävässä ja moniarvoisessa koulussa.

Palvelukykyä parannetaan monipalvelukeskuksilla, joissa voidaan hyödyntää moniammatillinen yhteistyö ja tehokas resurssien käyttö.

Monipalvelukeskusta suunniteltaessa huomioidaan eri käyttäjäryhmien tarpeet, tilojen muuntavuus, joustavuus, viihtyisyys ja esteettisyys. Tilojen tulee tukea yksilöllisiä opetusratkaisuja sekä mahdollistaa erilaisten työskentelytapojen ja opetusvälineiden käyttö sekä tukea tieto- ja viestintätekniikan käytön mahdollisuuksia koulun arjessa.

1) Kouluverkko

Kouluverkon lähtökohtana on alueellisuus. Rovaniemi on jaettu neljään koulualueeseen: Keskusta-Ounasjoki, Alakemijoki, Ounasvaara ja Saarenkylä. Kouluverkon tarkastelussa ja kehittämisessä huomioidaan koko koulualueen ja oppilasmäärien kehitys, opetuksen saatavuus ja laadukkuus sekä oppilaiden tasapuoliset ja yhdenvertaiset oppimismahdollisuudet.

Kouluverkkoa kehitetään perustamalla mahdollisuuksien mukaan yhtenäisiä 1-9 -kouluja, jolloin oppilasmäärä mahdollistaa taloudellisesti ja pedagogisesti riittävän kokoisten yksiköiden muodostamisen.

Kouluyksiköiden perusratkaisuja on (1 sarja = 1 luokka ikäluokkaa kohden):

- 1.-6. luokkien koulu 1-4 – sarjaisuus
- 7.-9. luokkien koulu 4-8 – sarjaisuus

1.-6. sekä 7.-9. -koulujen osalta vältetään yllä mainittuja suurempien kouluyksiköiden muodostamista perustamalla yhtenäisiä 1.-9. -kouluja.

Pedagogisin ja koulumatkan kestoon liittyvin perustein voidaan ylläpitää myös pienempiä kouluyksiköitä. Naapurikuntien kesken tehdään yhteistyötä.

Koulujen tiloja käytetään monipuolisesti. Koulun ja kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen sekä päivähoiton ja kansalaisopiston yhteistyömuotoja kehitetään luontevaksi osaksi koulurakennuksia ja -tiloja. Suunniteltaessa uusia ja kehitettäessä jo rakennettuja asutusalueita koulutuksen järjestäjä tekee yhteistyötä kaavoituksen ja yhdyskuntarakentamisen kanssa.

2) Oppimisympäristöjen turvallisuus

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (PoL 29§). Oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi on tärkeää, että hän tuntee kuuluvansa koulun ja luokan sosiaaliseen yhteisöön, kokee koulussa turvallisuutta ja luottamusta sekä saa myönteistä palautetta sekä opettajilta että vertaisryhmältä. Koulun hyvä ilmapiiri ja kulttuuri edistävät oppimista ja työskentelyä. Turvallisuutta ja hyvinvointia kehitetään useiden eri hallinnonalojen ja ammattiryhmien sekä kodin ja koulun välisenä yhteistyönä. Kouluissa toimitaan varhaisen ja avoimen yhteistyön sekä ennakoivan ja ennaltaehkäisevän toiminnan näkökulmasta.

Tieto- ja nettiturvallisuuteen kiinnitetään huomioita.

Opetuksen järjestäjä on laatinut kaikkia yksiköitä koskevan opetuspalveluiden valmiussuunnitelman (Valmiuslaki 40§) kriisi- ja poikkeustilanteita varten, minkä lisäksi kouluilla tulee olla järjestysäännöt, suunnitelma ja ohjeet kiusaamisen ehkäisemiseksi sekä poissaolojen seuraamiseksi. Suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista sisältyy perusopetuksen opetussuunnitelmaan.

Jokaisella yksiköllä tulee olla oma pelastussuunnitelma. Suunnitelmat tarkistetaan vuosittain ja kriisitilanteiden varalta harjoitellaan säännöllisesti vähintään koulutuslautakunnan hyväksymän turvallisuusvuosikellon edellyttämässä laajuudessa.

Kiinteistöjen omistaja huolehtii koulurakennusten ja -tilojen tarpeellisesta kunnossapidosta ja korjauksista. Kiinteistöjen omistajalta edellytetään aktiivista yhteistyötä koulujen kanssa.

3) Opiskelu- ja opetusvälineet sekä oppimateriaalit

Opiskelu- ja opetusvälineet sekä oppimateriaalit tukevat opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita, mahdollistavat eriyttämisen sekä monipuolisten työtapojen käytön ja ovat hyväkuntoisia sekä ajanmukaisia.

Laadukas opetus edellyttää riittävän suurta oppilaskohtaista määrärahaa oppikirjojen ja – materiaalien sekä koulutarvikkeiden hankintaan.

4) Tieto- ja viestintäteknikka

TVT:n käyttö on osa nykyaikaista koulua. Kouluilla tulee olla nopeat kiinteät ja langattomat verkkoyhteydet. Oppilailla on oltava riittävä määrä laitteita (vuosiluokat 1-6 50% ja 7-9 75% suhteutettuna oppilasmäärään) käytössään. Digitaalisen oppimateriaalin käyttöä lisätään suhteessa painettuun perinteiseen oppimateriaaliin. Kannustetaan oppilaita omien laitteiden käyttöön opiskelussa. Opettajien TVT-osaamisesta huolehditaan.

II. OPETUSJÄRJESTELYT JA OPETUS

Perusopetuslain 2§:n mukaan opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa oppilaille heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana.

Opetuksen tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella.

Alueellisen lähikouluajattelun, inklusiivisen opetuksen sekä riittävän tuntikehyksen kautta mahdollistetaan osaltaan oppilaslähtöinen, hyviä oppimistuloksia tuottava palveluprosessi.

1) Oppilassijoittelu

Oppilaan muuttaessa toiselle oppilaaksiottoalueelle oppilaalle osoitetaan ensisijaisesti koulu paikka omalta, uudelta alueelta, jos koulussa on tilaa. Oppilaalla on oikeus jatkaa entisessä koulussa lukuvuoden loppuun saakka, jolloin huoltaja vastaa kuljetuksen järjestämisestä ja siitä aiheutuvista kustannuksista.

2) Kuljetukset

Oppilaan koulupaikka määräytyy perusopetuslain 6§:n mukaan, minkä lisäksi kouluissa noudatetaan seuraavaa:

Koulunsa aloittavien oppilaiden sijoittuminen

Ensisijainen oppilaaksiotto:

Rovaniemen kaupungin koulupalvelut on jaettu neljään alueeseen, jotka toimivat myös oppilaaksiottoalueina ja joiden rajoissa oppilaan lähikoulu määritellään. Lähikoulu on pääsääntöisesti oppilaan kotia lähinnä sijaitseva koulu. Mikäli lähikouluna voisi toimia useampi koulu, määritellään sijoituskoulu alueen kokonaistilanteen mukaan. Lähtökohtana on, että luokkakoot eri kouluissa muodostuisivat mahdollisimman samankokoisiksi. Poikkeuksena tästä on Lapin yliopiston harjoittelukoulu siellä suoritettavan opettajankoulutustehtävän vuoksi.

Erityistä tukea tarvitsevalle oppilaalle voidaan osoittaa muu kuin oman oppilaaksiottoalueen koulu, jos hänen tarpeensa mukaista opetusta ei voida järjestää omassa koulussa tai koulualueella. Oppilaat otetaan niihin kouluihin, joissa järjestetään heidän tarvitsemaansa erityistä tukea. Oppilas voidaan ottaa muuhun kouluun, jos oman oppilaaksiottoalueen koulu ei hänelle terveydellisistä syistä sovellu. Tämä osoitetaan lääkärin tai koulupsykologin lausunnolla. Erityisen tuen tarve sekä terveydelliset syyt otetaan huomioon ensisijaista koulua osoitettaessa.

I

Toissijainen oppilaaksiotto:

Jokaiseen kouluun otetaan ensin oman alueen oppilaat ja sen jälkeen muualta tulevat, mikäli alueen oman oppilassijoittelutarpeen huomioimisen jälkeen opetusryhmissä on tilaa. Oman oppilasalueen ulkopuoliset oppilaat voivat saada koulupaikan mikäli lapsella on sisaruksia samassa peruskoulussa alaluokilla samanaikaisesti tai koulupaikan vaihto on pedagogisesti perusteltua.

Mikäli toissijaisessa koulussa ei ole tilaa, asetetaan sinne toissijaisesti hakeneet kriteereiden mukaisesti (sisarusperuste, pedagoginen peruste) jonoon ja mikäli paikkoja ennen koulun alkua tai kouluvuoden kuluessa vapautuu, täytetään paikat jonotusjärjestyksessä. Alueelle ennen tätä käsitelyä muuttanut oppilas otetaan kuitenkin oppilaaksi ennen toissijaisia hakijoita. Mikäli oppilaalle myönnetään hakemuksesta koulupaikka toissijaisen oppilaaksioton perusteella, huoltaja vastaa kuljetuksen järjestämisestä ja siitä aiheutuvista kustannuksista.

Siirtyminen yläkouluun

Ensisijainen oppilaaksiotto:

Yhtenäisissä peruskouluissa oppilaat siirtyvät saman koulun 7. luokille ja muista kouluista oppilaat siirtyvät yläluokille koulutuslautakunnassa hyväksytyyn oppilassijoittelun perusteella. Lähtökohtana on, että luokkakoot eri kouluissa muodostuisivat mahdollisimman samankokoisiksi. Rantavitan peruskoulun kuvataidepainotteisille luokille voi hakeutua oppilaita kaikista kaupungin kouluista. Huoltaja vastaa tällöin kuljetuksen järjestämisestä ja siitä aiheutuvista kustannuksista.

Toissijainen oppilaaksiotto:

Koulupaikan myöntäminen toissijaisen oppilaaksioton perusteella ei anna kyseisen oppilaan sisaruksille sisarusperustetta. Koulutuksen järjestäjä voi osoittaa myös toisen kuin oman alueensa koulun, jos opetusryhmien koon tai opetustilojen puuttamisen vuoksi oppilasta ei voida sijoittaa oman alueensa kouluun. Koulutuksen järjestäjä voi osoittaa toisen lähikoulun, jos oman oppilasalueen koulu ei pysty tarjoamaan oppilaalle hänen tarvitsemaansa erityistä tukea.

Oppilaalle voidaan osoittaa paikka muusta koulusta, jos oman oppilasalueen koulu ei sovellu hänelle terveydellisistä syistä (osoitetaan lääkäriin tai koulupsykologin lausunnolla).

Oppilaille, jotka ovat alaluokkien aikana muuttaneet asumaan tai siirtyneet käymään koulua toiselle alueelle, määräytyy 7. luokalle siirryttäessä koulupaikka lähikouluperiaatteen mukaisesti. Jos oppilas kuitenkin haluaa edellä mainitussa tapauksessa jatkaa toisen alueen koulussa, tulee tästä tehdä hakemus koulupalvelukeskukseen. Yhtenäiskoulussa hakemusta ei tarvitse tehdä, mikäli oppilas on ollut samaisessa koulussa jo vähintään neljä vuotta. Mikäli oppilaalle myönnetään tästä hakemuksesta koulupaikka, huoltaja vastaa kuljetuksen järjestämisestä ja siitä aiheutuvista kustannuksista.

Palvelujen järjestämistä ohjaavat Rovaniemen koulutuslautakunnan 21.4.2015 hyväksymät koulutus- ja varhaiskasvatustalouden järjestämistä ohjaavat yleiset periaatteet, joihin kuuluvat olennaisina asiakaslähtöisyys- ja lähipalveluperiaate.

Koulun vaihtaminen koulunkäynnin alettua

Oppilaan muuttaessa toiselle oppilaaksiottoalueelle oppilaalle osoitetaan ensisijaisesti koulupaikka omalta, uudelta alueelta, jos koulussa on tilaa. Oppilaalla on oikeus jatkaa entisessä koulussa lukuvuoden loppuun saakka, jolloin huoltaja vastaa kuljetuksen järjestämisestä.

Koulumatka

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden koulumatkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämissijaintien sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Kunta osoittaa oppivelvolliselle lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa annetaan opetusta (PoL 6 §).

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Perusopetusta ja lisäopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus (PoL 32 § 1 mom.).

Edellä mainittujen lisäksi Rovaniemen kaupungin 1.-2. luokkien oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen taikka oppilaan kuljettamista tai saattamista varten riittävään avustukseen, jos koulumatka on yli kolme kilometriä.

Koulumatka mitataan kodin ja yleisen tien/kadun liittymäkohdasta koulun vastaavaan liittymään lyhintä mahdollista yleistä tietä, kevyen liikenteen väylää, jalankulutietä tai jalkakäytävää pitkin. Koulumatkan mittauksessa käytetään kaupungin kulloinkin käytössä olevia ohjelmistoja.

Huoltaja vastaa kuljetuksen järjestämisestä ja kustannuksista, mikäli hän saa hakemuksesta koulupaikaksi muun kuin kaupungin osoittaman koulun. Hakulomake ohjeineen löytyy kaupungin nettisivuilta.

Koulumatkan kesto

Järjestelyissä varmistetaan lainmukaisten aikarajojen noudattaminen (PoL 32 § 2 mom).

- Alle 13v oppilas (lukuvuoden alussa): 2,5 tuntia/päivä, ohjeellisena tavoitteena kahden tunnin enimmäisaika
- 13 v täyttänyt oppilas (lukuvuoden alussa): 3 tuntia/päivä

Lisäksi kuljetusjärjestelyissä varmistetaan kuljetuskaluston ja kulkureittien turvallisuus. Koulureittien suunnittelussa tehdään tarvittaessa yhteistyötä yhdyskuntatekniikan osaston kanssa ja kouluteiden vaarallisuuden arvioinnissa hyödynnetään tarvittaessa Koululiitu -ohjelmaa.

3) Luokan / ryhmän koko

Koulun opetusryhmien koosta säädellään Perusopetusasetuksella (2 §). Asetuksessa määritelty ryhmäkoko koskee ainoastaan erityisopetukseen otettujen, siirrettyjen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden ryhmiin sijoittamista.

Perusopetuksen laatuksikriteereiden mukainen suositus opetusryhmien enimmäiskoosta on 20 - 25 oppilasta. Lisäksi laatuksikriteereissä todetaan, että opetusryhmää on tarpeen pienentää sen mukaan, kuinka paljon joukossa on erityistä tukea tarvitsevia sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaisia oppilaita.

Tavoitteena on saada ryhmäkoot laatukriteerien suositusten mukaisiksi. Tavoitteena on, että koulunsa aloittavien oppilaiden osalta ryhmäkoko on 20 - 23 oppilasta ja 7.luokalla aloittavien oppilaiden osalta 23 - 25 oppilasta. Maksimiryhmäkoot ovat seuraavat:

- 1. - 3. luokat: maksimi 25 oppilasta
- 4. - 9. luokat: maksimi 28 oppilasta

Jos maksimiryhmäkoko yksittäisessä luokassa joudutaan tilapäisesti ylittämään, osoitetaan koululle ylimääräistä resurssia ryhmän lisäjakojen mahdollistamiseksi joissakin oppiaineissa. Ryhmäkokoja määriteltäessä otetaan myös huomioon, kuinka paljon mukana on erityistä tukea tarvitsevia sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaisia oppilaita. Kun opetusta annetaan yhdysluokissa tai yhdessä esiopetuksen kanssa, mietitään ryhmäkokoja tapauskohtaisesti.

Ryhmäkokojen tulee olla sellaisia, että ne parantavat opettajien mahdollisuuksia puuttua varhain oppimis- ja koulunkäyntivaikeuksiin, opetus- ja työmuotojen monipuolistamiseen, innovatiivisten ja luovien oppimisympäristöjen kehittämiseen sekä oppilaiden erilaisten lahjakkuuksien huomioimiseen. Pienemmät ryhmäkoot parantavat myös työskentelyrauhaa sekä kodin ja koulun yhteistyön edellytyksiä.

4) Eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

Oppilaiden kielelliset valmiudet ja kulttuuritausta otetaan opetuksessa huomioon. Vasta maahanmuuttaneet oppilaat aloittavat koulunkäynnin perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tai perusopetuksessa. Perusopetukseen valmistavaa opetusta (PoL 5§) voidaan järjestää inklusiivisena tai ryhmämuotoisena valmistavana opetuksena Rovaniemen kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman mukaisesti.

Opetus pyritään järjestämään yksittäisille oppilaille ensisijaisesti lähikoulussa. Valmistavan opetuksen ryhmät sijaitsevat hajautetusti eri koulualueilla ja oppilaille järjestetään koulukuljetus samoin periaattein kuin perusopetuksen oppilaille. Tavoitteena on, että valmistavan opetuksen ryhmäkoko on noin 10 oppilasta. Oppilas siirtyy perusopetuksen oppilaaksi, kun hänen arvioidaan pystyvän seuraamaan opetusta.

Kieli- ja kulttuuritaustainen oppilas voi perusopetuksessa opiskella suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaisesti, jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän määrittävät opettajat ja huoltajat yhdessä. Opetusta tuetaan Kota -opetuksena kouluissa, joissa opiskelee paljon monikielisiä oppilaita. Kota-opetus on eri oppiaineiden sisältöjä hyödyntävää suomi toisena kielenä -opetusta ja muuta koulunkäynnin tukea monikielisille oppilaille perusopetusryhmissä.

Perusopetusta täydentävää oman äidinkielen, saamen ja romanikielen opetusta tarjotaan erillisrahoitettuna mahdollisuuksien mukaan, mikäli aloittavan ryhmän koko on vähintään neljä tai saamen ja romanikielen opetuksessa kaksi oppilasta. Oman tunnustuksen mukainen uskonnon opetus järjestetään huoltajien sitä vaatiessa (Pol 13§).

5) Opetustunnit ja tuntikehys

Oppilaan saaman opetuksen määrä perustuu valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) annettujen perusteiden pohjalta tehtyyn, opetussuunnitelman yhteydessä hyväksytyyn, tuntijakoon. Rovaniemellä opetusta annetaan 1-2 lk. 20 tuntia, 3-4 lk. 24 tuntia, 5-6 lk. 25 tuntia, 7-8 lk. 30 tuntia ja 9 lk. 31 tuntia. Koulutuksen järjestäjä on sijoittanut opetussuunnitelman mukaisia taito- ja taideaineiden valinnaistunteja alaluokille VNA:n mukaiset 6 tuntia valmiiksi ja yläluokille 5 tuntia siten, että niistä neljä on oppilaan valittavissa. Asetuksen mukaisista yhdeksästä valinnaisainetunnista yksi on sijoitettu 6. luokalle, neljä 8. ja neljä 9. luokalle.

Tuntikehys eli viikoittainen opetustuntimäärä perustuu opetussuunnitelman tuntijakopäätöksessä määriteltyyn kokonaistuntimäärään ja kaupunginvaltuuston talousarviossa perusopetuspalveluille osoitamiin resursseihin. Koulupalvelukeskus jakaa tuntikehysten kouluyksiköille.

Oppilaan opetukseen käytettävien tuntien määrä jaetaan kouluille lukuvuosittain. Jakoperusteena on oppilasmäärä, pedagogiset perusteet sekä muut opetuksen laatuun vaikuttavat tekijät. Lisäksi kouluille osoitetaan tarpeellinen resurssi A2 -kielten opetukseen, suomi toisena kielenä -opetukseen, yleiseen, erityiseen ja tehostettuun tukeen sekä muiden kuin evankelisluterilaisten oppilaiden uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetukseen ja virkaehtosopimuksen mukaisiin erityistehtäviin. Tuntikehys on yksi koulujen toiminnan tärkeimmistä ohjausvälineistä.

6) A2 -kieli

Mahdollisimman monipuolinen kielitaito ja vieraiden kulttuurien tuntemus ovat osa yleissivistystä. Myös työelämän vaatimukset korostavat hyvää kielitaitoa. Kieltenopetus vastaa näihin vaatimuksiin riittävällä opetuksen laajuudella, laadulla ja kielivalikoimalla. Tavoitteisiin päästään huolehtimalla peruskoulun ja lukion riittävän laajasta kieli-ohjelmasta ja tasokkaasta kielenopetuksesta.

A2-kielen (4.vuosiluokalta alkava vapaaehtoinen kieli) opetusta tarjotaan seuraavien reunaehtojen puitteissa:

- ryhmäkoko ryhmää perustettaessa vähintään 10 oppilasta (saamen kielen ryhmä voi olla pienempi) vuosittainen taloudellinen tilanne huomioiden, koulujen yhteiset kieliryhmät ovat mahdollisia. Kielivalintojen kartoitusvaiheessa oppilailta tiedustellaan varsinaisen valinnan lisäksi kahta mahdollista varavaliintaa sitä tilannetta varten, että ensisijaisesti valitun kielen ryhmää ei synny. Ryhmä syntyy, jos varsinaisia ja varavaliintoja on yhteensä 10.
- kielivalinta ei oikeuta koulukuljetukseen, vaan huoltaja vastaa kuljetuksista

A2 -kielten opetusryhmiä toteutetaan myös etäopetuksena. Etäryhmät toteutetaan kahden tai useamman koulun välillä laite- ja henkilöresurssien mukaan. Etäopetuksessa korostuvat monimuotoisen oppimisympäristön mahdollisuudet ja vaatimukset, kuten uusien teknologiaympäristöjen ja toimintakulttuurien oppiminen ja toisaalta oppilaan sitoutuminen erilaiseen työskentelykulttuuriin.

Etäopetuksen oppimisympäristöjä kehitetään erityisesti opetustarjonnan laajentamiseksi harvaan asutuilla seuduilla. Oppimisympäristöajattelun tavoitteena on kehittää toimintamalleja ja työtapoja, jotka tukevat entistä paremmin kouluissa ja oppilaitoksissa sekä niiden ulkopuolella tapahtuvaa oppimista.

Tärkeä osa tarjonnan monipuolistamista on myös verkko-opetuksen kehittäminen. Internetin tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyväksi myös tuomaan autenttisia kielenkäyttötilanteita säännölliseksi osaksi vieraiden kielten opetusta ja opiskelua.

III. OPPIMISEN, KASVUN JA HYVINVOINNIN TUKI

Koulun tulee tiedollisten osaamistavoitteidensa ohella tukea entistä enemmän oppilaan yleisen hyvinvoinnin, tunne-elämän, sosiaalisten taitojen sekä eettisten ja esteettisten taitojen kehittymistä. Koulumyönteisyyden vahvistaminen ja koulun kehittäminen lasten ja nuorten hyvinvointia edistävänä yhteisöksi on merkityksellistä. Koululla on tärkeä tehtävä ongelmien varhaisessa tunnistamisessa sekä ennaltaehkäisemisessä yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Koululla on myös tärkeä tehtävä yhteisöllisyyden rakentajana niin koulun sisällä kuin laajemminkin ympäröivän yhteiskunnan kesken. Kiusaamiseen ja epäasialliseen kohteluun puututaan aktiivisesti.

1) Yleinen, tehostettu ja erityinen tuki

Perusopetuksen tukipalvelut järjestetään siten, että jokainen oppilas saa riittävän ja oikea-aikaisen tuen oppimiselleen ja kasvulleen. Oppilaalle annettavan tuen muoto määräytyy joustavin opetusjärjestelyin oppijan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Jokainen perusopetuksen oppilas saa suunnitelmallisesti kehitystasonsa mukaista hyvää perusopetusta sekä koulunkäynnissä tarvitsemaansa yleistä, tehostettua tai erityistä tukea. Opetus järjestetään ensisijaisesti yleisopetuksena lähikouluperiaatteen mukaisesti oppilaan luontaisesti määräytyvässä opetusryhmässä tai lähikoulun, alueen tai kuntatason pienryhmässä.

Erityisen tuen päätös tehdään pääsääntöisesti vasta tehostetun tuen toimenpiteiden jälkeen. Oppilas voi saada yleistä ja tehostettua tukea koko perusopetuksen ajan.

2) Oppilas- ja terveydenhuoltopalvelut

Oppilashuolto kouluissa on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien aikuisten sekä oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä toimintana oppilashuollon palveluita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut, kouluterveydenhuollon palvelut sekä yksittäistä oppilasta koskeva monialainen oppilashuolto, jota toteutetaan oppilaan ja huoltajan suostumuksella koottavassa asiantuntijaryhmässä. Oppilashuollon johtaminen ja eri toimijoiden keskinäinen työnjako määritellään lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa sekä paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Rehtorin johtama koulukohtainen oppilashuoltoryhmä organisoii, kehittää ja arvioi oppilashuoltotyötä yksikkökohtaisen oppilashuoltosuunnitelman mukaisesti. Oppilashuollon palvelut järjestetään lakisääteisessä määräajassa ja työpanosta kohdennetaan yhteisölliseen työhön ja oppilashuollon yhteistyöhön. Oppilashuollon palveluiden järjestämisessä huomioidaan valtakunnalliset laatusuosittukset sekä koulukohtaisiin oppilashuollon suunnitelmiin perustuva oppilashuollon kokonaistarpeen arvio:

600 oppilasta/koulukuraattori tai koulupsykologi

- 250 oppilasta/opinto-ohjaaja
- 600 oppilasta/kouluterveydenhoitaja

3) Iltapäivätoiminta

Kaupunki järjestää perusopetuslain (PoL 48a§) mukaista iltapäivätoimintaa. Tavoitteena on osoittaa iltapäiväkerhopaikka kaikille toimintaan hakeville 1.-2.-luokkien sekä erityisopetuksen 1.-3. luokkien oppilaille.

Iltapäivätoiminta toteutetaan yhteistyössä 3. sektorin toimijoiden kanssa. Kyllä toimintaa voidaan järjestää myös yhteistyössä päivähoidon tai koulun kanssa. Toimintasuunnitelma hyväksytään koulutuslautakunnassa vuosittain.

KIP-iltapäivätoiminta on kehitysvammaisille lapsille suunniteltua iltapäivätoimintaa.

4) Kerhotoiminta

Kerhotoiminnan tavoitteena on saada aikaan monipuolista, lapsen ja nuoren kasvua tukevaa vapaa-ajan toimintaa, joka vakiintuu osaksi lapsen ja nuoren iltapäivää sekä syventää kodin ja koulun yhteistyömuotoja. Valtakunnallisena tavoitteena on elvyttää koulujen kerhotoiminta ja vakiinnuttaa se koulun jokapäiväiseen toimintakulttuuriin siten, että jokaisella lapsella olisi mahdollisuus ainakin yhteen kerhoharrastukseen läpi koko perusopetuksen. Kerhotoimintaa voidaan järjestää koulun oman henkilöstön toteuttamana sekä yhteistyössä 3. sektorin toimijoiden kanssa. Kerhotoiminnan järjestämisessä tavoitteena on jatkuvuus ja säännöllisyys.

5) Yhteistyö kodin kanssa sekä osallisuus ja vaikuttaminen

Lasten ja nuorten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa korostetaan kodin ja koulun, lähi- ja paikallisyhteisöjen sekä yhteistyökumppaneiden keskinäistä arvostusta, vahvaa kasvatuskumppanuutta ja yhteistyötä. Kodin ja koulun yhteistyön tulee olla monipuolista, säännöllistä ja riittävää suhteessa oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin. Yhteistyön onnistumiseksi tarvitaan kaikkien osapuolten sitoutuneisuutta.

Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että huoltajat osoittavat kiinnostusta lapsen koulunkäyntiä kohtaan, arvostavat koulua ja opettajan työtä sekä osallistuvat kodin ja koulun yhteistyöhön. Opetussuunnitelmassa määritellään ja täsmennetään kodin ja koulun yhteistyön tavoitteet, toimintatavat ja sisällöt.

Kouluilla on avoin ja vuorovaikutteinen toimintakulttuuri, joka tukee oppilaiden osallisuutta, vaikuttamista, hyvää työskentelyilmapiiriä sekä yhteistoiminnallista oppimista. Oppilaille luodaan mahdollisuuksia osallistua heitä itseään koskevien asioiden käsittelyyn ja osallisuuden lisääminen nähdään merkityksellisenä tekijänä koulun hyvän työskentelyilmapiirin muodostumisessa. Oppilaskuntien toiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista. Koulun toimintakulttuurin kehittämisessä korostetaan oppilaan, perheen ja koulua ympäröivän yhteisön osallisuutta.

Säännöllisellä asiakaspalautteella seurataan koulujen työilmapiiriä oppilaiden ja henkilökunnan kokemana.

IV. KEHYSTEKIJÖITÄ

Kouluilla on selkeästi tiedostettu yhteinen tehtävä. Koko koulupalveluiden henkilöstöllä on selkeä käsitys pe rustehtävästä ja tavoitteista. Painopiste on oppimisen ja hyvinvoinnin edistämässä ja hyvissä oppimistuloksissa. Toiminnassa korostuvat oppimista edistävät toimenpiteet, henkilöstön jatkuva kehittäminen sekä koulun ja kodin väliseen yhteistyöhön panostaminen.

Lainsäädännön lisäksi opetuksen toteutukseen ja kehittämiseen vaikuttavat monin tavoin ympäröivän yhteiskunnan taloudellinen tila sekä tekninen kehitys.

Perusopetuksessa otetaan huomioon ajankohtaiset yhteiskunnalliset kysymykset sekä valtakunnalliset opetuksen kehittämislinjaukset. Talouden näkökulmasta perusopetus on investointi tulevaisuuteen.

1) Taloudellisuus

Perusopetusta järjestetään käyttösuunnitelman puitteissa. Perusopetuksen järjestämisen periaatteiden toteutumisessa otetaan huomioon toiminnan taloudellisuus ja vaikuttavuus. Taloudelliset resurssit kohdennetaan asetettujen tavoitteiden kannalta optimaalisesti. Kouluyksiköiltä edellytetään itseohjautuvuutta ja oman toiminnan tuloksellisuutta sekä erityisesti taloudellisuuden ja tehokkuuden arviointia. Tavoitteena on tuottaa perusopetuspalvelut valtionosuuden perusteena olevalla oppilaskohtaisella hinnalla. Arvioitaessa perusopetuspalveluiden taloudellisuutta mittarina käytetään myös keskisuurten kaupunkien vertailua.

2) Arviointi

Opetuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin (PoL 21 §).

Arviointijärjestelmän avulla hankitaan ja analysoidaan tietoa koulutuspoliittisen päätöksenteon ja koulutuksen kehittämisen pohjaksi, oppilaiden oppimisedellytyksien parantamiseksi sekä opetustoimen henkilöstön työn ja koulujen kehittämisen tueksi. Arviointi on tuloksellisuuden arviointia, jossa otetaan huomioon toiminnan vaikuttavuus, taloudellisuus ja tehokkuus. Arviointia tehdään suunnitelmallisesti, säännöllisesti, monipuolisesti ja vertailukelpoisesti.

Arvioinnin suunnittelu, toteutus ja tulosten hyödyntäminen on avointa ja läpinäkyvää. Kriteerien, tavoitteiden ja mittarien tulee olla kaikkien tiedossa.

Arviointijärjestelmä muodostuu kaupunginvaltuusto-, strateginen tulosohejausasiakirja- ja koulukohtaisista arvioinneista. Valtuustotason arvioinnissa katsotaan koulutuspoliittisten tavoitteiden toteutumista sekä perusopetuspalveluiden tehokkuutta, taloudellisuutta ja vaikuttavuutta. Strategisen tulosohejausasiakirjan tuloskortin sekä tunnuslukujen avulla opetuksen järjestäjä arvioi ja kehittää toimintaansa. Koulukohtaisissa arvioinneissa huomioidaan koulutuksen järjestäjän määrittämät arviointikohteet ja kehitetään toimintaa systemaattisesti kerätyn arviointitiedon pohjalta.

3) Henkilöstö

Opetus- ja muu henkilöstö, joka on pätevää ja täyttää kelpoisuussäännöt ja vastaa kunkin koulun toiminnan tarpeita, on laadukkaan opetuksen ja sen kehittämisen tärkein voimavara. Hyvä ammattitaito ja sen ylläpitäminen nähdään edellytyksenä hyvillä työtuloksilla. Opettajien ammatillinen osaaminen on ydinasioita opetuksen laadun ja oppimistulosten kannalta. Kouluttautuminen on jatkuvaa ja pitkäjänteistä ja määrittellään koulupalvelukeskuksen koulutussuunnitelmassa.

Täydennyskoulutuksen tavoitteena on säännöllisyys ja kytkeytyminen työyksikön ja koko koulutuspalveluiden kehittämissuunnitelmaan. Omaehtoista kouluttautumista tuetaan mahdollisuuksien mukaan.

Henkilöstöpoliittisissa linjauksissa noudatetaan Rovaniemen kaupungin henkilöstöstrategiaa.

4) Johtaminen

Opetustoimen ja koulun johdon keskeisenä tehtävänä on edistää perusopetuksen arvopohjan ja koulun perustehtävän toteutumista ja luoda hyvät sekä tasapuoliset edellytykset oppimiselle. Johtamisessa on tärkeää tunnistaa yhteisön vahvuudet ja kehittämishaasteet. Rekrytointi, osaamisen kehittäminen, kannustava, osallistava ja vuorovaikutteinen toimintatapa, luottamuksen rakentaminen ja keskeisten sidosryhmien kanssa tehtävä aktiivinen yhteistyö ovat tärkeitä johtamiseen kuuluvia tehtäväalueita. Koulun johtamisen painopiste on pedagogisessa johtamisessa. Kokeilevaan, uudistavaan ja innovatiiviseen opetuksen kehittämiseen kannustetaan. Johtajuutta tuetaan ja kehitetään mm. kouluttautumisen kautta.

Opetustoimen ja koulun johdon tulee olla ajan tasalla valtakunnallisista koulutuspolitiikan tavoitteista ja kehittämissuunnitelmista.

Toiminnan johtaminen ja suunnittelu muotoutuu hallinto- ja johtosäännön, delegointimatriisin sekä koulupalvelukeskuksen palvelutuotantostategian mukaan. Johtamisessa noudatetaan hyvän hallinnon mukaisia toimintatapoja.

Taustamateriaali

Jurva, S. Kangasvieri, A. & Välijärvi, J. 2009. Kuntaperustaisen koulutusjärjestelmän kehittäminen. Suomen Kuntaliitto. Helsinki.

Opetusministeriö 2011. Koulutus ja tutkimus 2011-2016. Kehittämissuunnitelma.

Opetusministeriö 2012. Perusopetuksen laatukriteerit. Opetusministeriön julkaisuja.

Opetushallitus 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.

Perusopetusasetus 20.11.1998/852.

Perusopetuslaki 21.8.1998/628.

Rovaniemen kaupunki 2015. Talousarvio 2016 ja taloussuunnitelma 2017-2018. Kaupunkistrategia. Rovaniemen kaupunki, koulutuslautakunta 21.4.2015. Koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluiden järjestämistä ohjaavat yleiset periaatteet.

Suomen Kuntaliitto 2015. Sivistyksen suunta 2025 – Suomen kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma. Helsinki.

Taloudellinen katsaus. Valtiovarainministeriön julkaisu 33a/2015

Turvallisuuden edistäminen oppilaitoksissa. OKM:n työryhmämuistioita ja selvityksiä 2013:8

Valtioneuvoston asetus (422/2012) perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta.